Document	Archeologische Quickscan
Plangebied	Bestemmingsplan Molenweg 7, Warmenhuizen, gemeente Schagen
Adviesnummer	20257
Opsteller(s)	A.S. de Groot (archeoloog) & C.M. Soonius (senior archeoloog)
Datum	03-12-2020

Advies	Dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 5' laten vervallen. Aanpassen tekst in toelichting. Voorgenomen ingrepen vrijgeven onder voorwaarde: Monitoring werkzaamheden. (kosteloos)

Archeologische Quickscan

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Schagen (contactpersoon: dhr. G. van Leeuwen) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot het ontwerpbestemmingsplan voor de locatie Molenweg 7 in Warmenhuizen, gemeente Schagen (afb. 1).

Aan de Molenweg 7 in Warmenhuizen is momenteel een bloembollenkwekerij gevestigd. De initiatiefnemer wil in aanmerking komen voor de Ruimte voor Ruimte regeling. Hiertoe is een beeldkwaliteitsplan en ontwerpbestemmingsplan opgesteld.[1] Door de huidige bedrijfsgebouwen op het perceel te slopen, ontstaat ruimte voor drie vrijstaande woningen met bijgebouw. De huidige bedrijfswoning blijft behouden waardoor vier losse kavels ontstaan met een gezamenlijke inrit (afb. 2). Het plangebied heeft een totale oppervlakte van ca. 1 ha. De nieuwbouw komt binnen het noordelijk deel van het plangebied.

In hoofdstuk 5.14 van de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan wordt het omgevingsaspect archeologie besproken. Daar wordt foutief verwezen naar een plangebied aan de Ringvaartweg 44 in de Speketerspolder. De tekst in paragraaf 5.14 dient dus te worden aangepast.

Desgewenst kan de quickscan verder worden aangevuld met gegevens over cultuurhistorische waarden.

[1] NL.IMRO.0441.BPLGHMolenweg7-on01.

Archeologie West-Friesland | Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn | Postbus 603, 1620 AR Hoorn

archeologie@hoorn.nl | www.archeologiewestfriesland.nl

Afbeelding 1. De ligging van het plangebied Molenweg 7 (rode stippellijn) op een luchtfoto (bron: PDOK).

Afbeelding 2. Schets van de beoogde herontwikkeling.

Archeologie West-Friesland | Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn | Postbus 603, 1620 AR Hoorn

archeologie@hoorn.nl | www.archeologiewestfriesland.nl

2. Bestemmingsplan en Beleidskaart archeologie

Het plangebied ligt in het bestemmingsplan Landelijk Gebied Harenkarspel (vastgesteld 11-12-2013).[2] In dit bestemmingsplan is de beleidskaart archeologie van de voormalige gemeente Harenkarspel opgenomen.[3] Op deze beleidskaart ligt het plangebied binnen de Grebpolder, drooggelegd in de 16de eeuw (code HKRS100). Voor het plangebied geldt een dubbelbestemming Waarde-Archeologie 5 (afb. 3). Dit betekent dat men rekening dient te houden met het aspect archeologie bij plannen groter dan 10.000 m^2.

Afbeelding 3. De ligging van het plangebied (zwarte stippellijn) op de beleidskaart archeologie van de voormalige gemeente Harenkarspel.

3. Cultuurhistorische achtergrond

Het plangebied ligt in de Grebpolder, specifiek in de Nieuwe Greb. De Oude Greb is een droogmakerij die werd drooggelegd in 1548. De Nieuwe Greb volgde in 1568/1569. De polder had een onregelmatige veerverkaveling, maar deze verkavelingsstructuur is tegenwoordig niet meer zichtbaar. De ringsloten van de Oude en Nieuwe Grebpolder zijn van historisch-geografische waarde (CHW codes WFR053G en WFR054G).

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Op geen van de historische kaarten is binnen het plangebied bewoning zichtbaar (afb. 4 en 5). De verwachting voor vindplaatsen uit de Nieuwe Tijd is daarmee laag. Alle percelen zichtbaar op de kadastrale minuutkaart waren in gebruik als rietland (afb. 5). De Nieuwe Greb was aanvankelijk een vrij nat gebied met veel sloten (goed te zien op afb. 6). In de jaren ’50 en ’60 van de vorige eeuw is het landschap geheel ruilverkaveld en is de Molenweg aangelegd (afb. 7). Van de oorspronkelijke percelering is vrijwel niets meer over. Vanaf de jaren ’90 raakte het plangebied bebouwd.

[2] NL.IMRO.0441.BPLGH2009-OH02.
[3] Nyst e.a. 2010.

Archeologie West-Friesland | Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn | Postbus 603, 1620 AR Hoorn

archeologie@hoorn.nl | www.archeologiewestfriesland.nl

Afbeelding 4. De ligging van het plangebied op de kaart van Johannes Dou uit ca. 1651-1654 (collectie Westfries Archief).

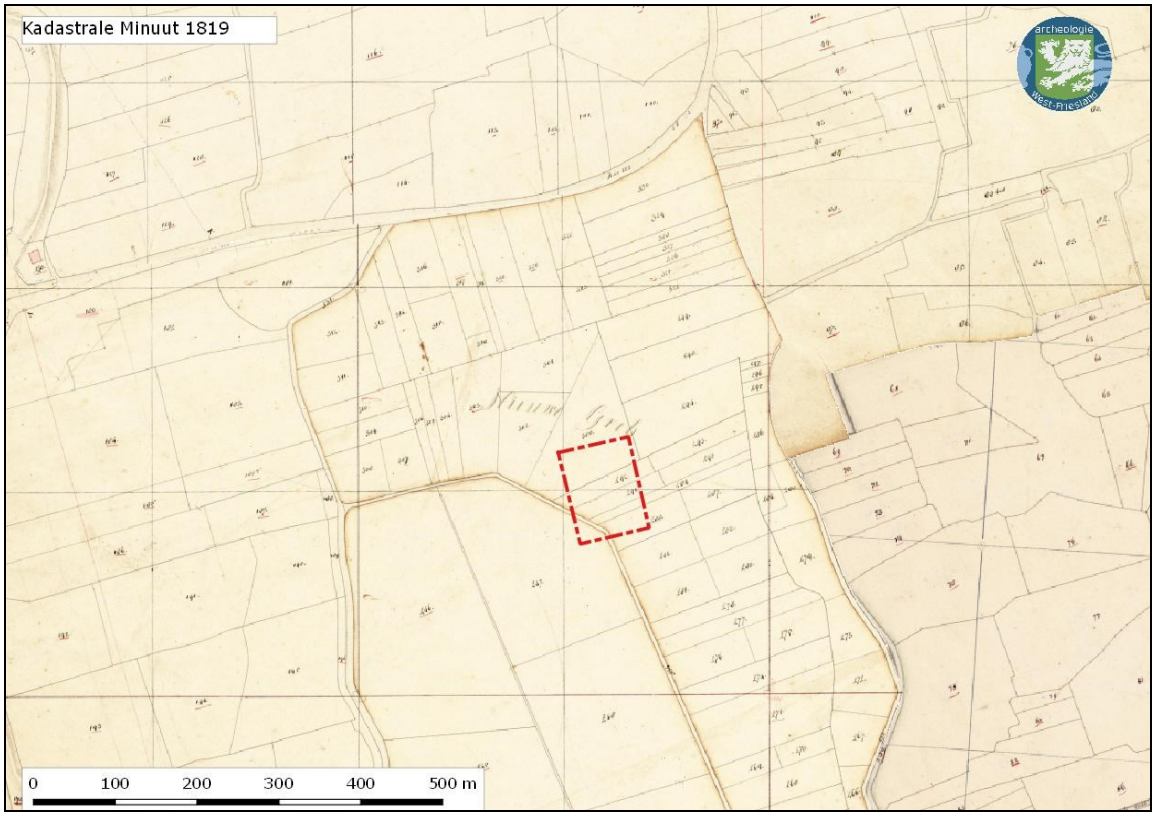

Afbeelding 5. De ligging van het plangebied op de kadastrale minuutkaart uit 1819 (bron: beeldbank. cultureelerfgoed.nl).

Archeologie West-Friesland | Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn | Postbus 603, 1620 AR Hoorn

archeologie@hoorn.nl | www.archeologiewestfriesland.nl

Afbeelding 6. De ligging van het plangebied op de topografische situatie rond 1880 (bron: topotijdreis).

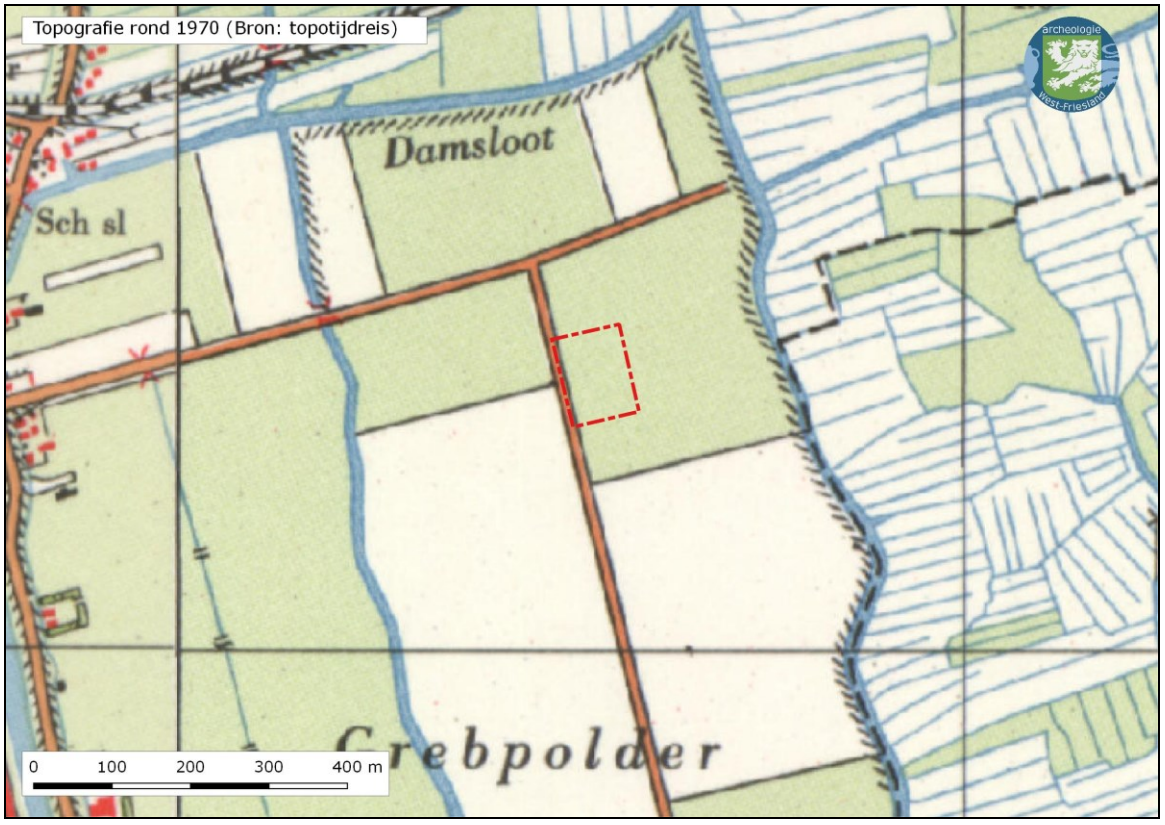

Afbeelding 7. De ligging van het plangebied op de topografische situatie rond 1970 (bron: topotijdreis).

Archeologie West-Friesland | Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn | Postbus 603, 1620 AR Hoorn

archeologie@hoorn.nl | www.archeologiewestfriesland.nl

4. Archeologische en geologische bronnen

Aan de hand van bodemkaarten kan inzicht worden verkregen in de verwachting voor vindplaatsen uit de prehistorie. Het plangebied valt op de bodemkaart samen met zavelige fijnzandige en kleihoudende fijnzandige meergronden (codes MEma2 en MEma3, geel op afb. 8).[4] Onder middeleeuwse kleiafzettingen kan zich veen bevinden dat in principe bewoonbaar was vanaf de IJzertijd, maar volgens de bodemkaart is binnen het plangebied dus geen middeleeuws pikkleidek aanwezig. Uit gegevens uit het DINOloket blijkt bovendien dat in de Grebpolder geen veen aanwezig is.[5] Het lijkt er dus op dat afdekkende pakketten hier ontbreken en het veen is geërodeerd. Voor droogmaking van de polder stond het gebied onder invloed van water. In de Grebpolder zijn volgens Du Burck in de ondergrond wel oude verlande kreekjes met oeverwallen aanwezig. Deze delen waren mogelijk bewoonbaar in de Bronstijd.

In en nabij het plangebied is nog niet eerder regulier archeologisch onderzoek uitgevoerd. Opvallend is wel dat in de Grebpolder verschillende aardewerkvondsten uit de Romeinse Tijd zijn gedaan.[6] In de buurt van de Grebpolders is verder een vuurstenen spits uit de periode Laat-Neolithicum – Midden Bronstijd aangetroffen.[7]

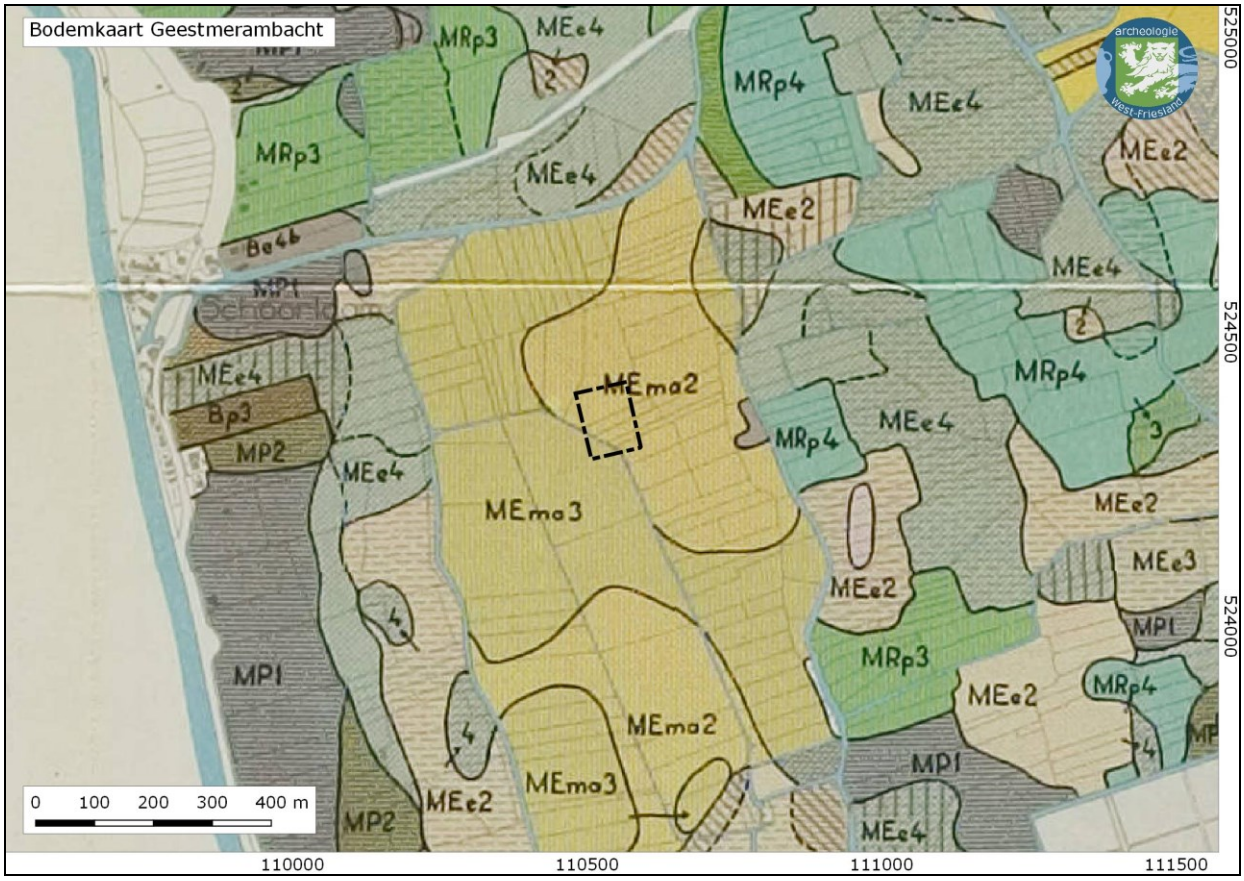

Afbeelding 8. De ligging van het plangebied op de bodemkaart van het Geestmerambacht (naar: Du Burck 1958).

[4] Du Burck 1957.
[5] www.dinoloket.nl.
[6] Archisnummers 2928080100, 2929814100, 2929928100, 2929960100, 3138867100 en 3138875100; AWS vondstmeldingen 249, 250 en 272.
[7] Archisnummer 3095629100.

Archeologie West-Friesland | Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn | Postbus 603, 1620 AR Hoorn

archeologie@hoorn.nl | www.archeologiewestfriesland.nl

5. Conclusie en advies

Het staat in de planning om de bedrijfsgebouwen (exclusief de huidige bedrijfswoning) op het perceel Molenweg 7 te slopen en hier drie nieuwe woonkavels te realiseren. Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 1 ha.

De verwachting voor vindplaatsen uit de Nieuwe Tijd is op basis van historisch kaartmateriaal laag. Op basis van de bodemkaart en geologische gegevens wordt de kans op het aantreffen van bewoningsresten vanaf de IJzertijd vrij laag geacht. Het veen is hier waarschijnlijk volledig geërodeerd. Opvallend zijn wel de archeologische vondsten uit de Romeinse Tijd en de periode Laat-Neolithicum-Midden Bronstijd die in de omgeving van het plangebied zijn gedaan. Op mogelijk aanwezige kreekruggetjes zouden sporen uit de Bronstijd aanwezig kunnen zijn.

Mogelijk aanwezige archeologische waarden zullen ongetwijfeld zijn aangetast door toedoen van de ruilverkaveling. Van de oorspronkelijke verkaveling is vrijwel niets meer over. Ook de bouw van de huidige bedrijfsgebouwen zullen een verstoring van het bodemarchief teweeg hebben gebracht.

In het vigerende bestemmingsplan en de beleidskaart archeologie van de voormalige gemeente Harenkarspel wordt ter hoogte van het plangebied een archeologische vrijstellingsgrens van 1 ha aangehouden. De geplande ingrepen (bouw van 3 nieuwe woningen met bijgebouwen) zullen deze grens niet overschrijden. Nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg is daarom niet noodzakelijk.

Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie. Ten behoeve van het doen van waarnemingen dient wel in de omgevingsvergunning te worden opgenomen dat Archeologie West-Friesland toekomstige werkzaamheden wil monitoren. Voor het monitoren van de werkzaamheden worden geen kosten in rekening gebracht en dit zal niet tot noemenswaardige vertragingen leiden. Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Erfgoedwet, § 5.4, artikel 5.10) eigendom van de Provincie Noord-Holland en zal door Archeologie West-Friesland worden aangeleverd aan het Provinciaal depot voor archeologie van Noord-Holland te Castricum.
Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden (archeologie@hoorn.nl / 06-11648953). Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang.

De tekst in paragraaf 5.14 van het ontwerpbestemmingsplan dient te worden aangepast. Archeologie West-Friesland adviseert de dubbelbestemming ‘Waarde – Archeologie 5’ te laten vervallen in het nieuwe bestemmingsplan.

6. Bronnen

Archis 3.0

BügelHajema Adviseurs bv, Bestemmingsplan Landelijk gebied. Harenkarspel, 18 december 2012, NL.IMRO.0441.BPLGH2009-OH02.

Burck, P. du, 1957. Een bodemkartering van het tuinbouwdistrict Geestmerambacht. De Bodemkartering van Nederland deel XVII/Verslagen van landbouwkundige onderzoekingen No. 63.3. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

DINOloket (www.dinoloket.nl).

Archeologie West-Friesland | Nieuwe Steen 1, 1625 HV Hoorn | Postbus 603, 1620 AR Hoorn

archeologie@hoorn.nl | www.archeologiewestfriesland.nl

Gemeente Schagen, Bestemmingsplan Molenweg 7 Warmenhuizen. Toelichting, 3 november 2020. Planstatus: Ontwerp, NL.IMRO.0441.BPLGHMolenweg7-on01.

Nyst, C.L., E.J. van Rooijen & J.M. van der Veen, 2010. *Beleidsnota Cultuurhistorie Gemeente Harenkarspel*. Stichting Cultureel Erfgoed Noord-Holland, Haarlem.

Westfries Archief